

# *Private Begravelsespladser.*

Af Sognepræst P. Severinsen.

I Nr. 5 har „Vore Kirkegaarde“ en Artikel, der paataler, at der i den senere Tid skal være givet lidt rigeligt med Tilladelse til paa privat Grund at begrave Lig eller nedsætte Urner. Det begrundes med, at Kirkegaardene nu ikke støder æstetiske Følelser, og at de nu byder en virkelig Fredning; og desuden begrundes det med, at man ellers risikerer deres Proletarisering. De velhavende, særlig Grundejerne, kunde finde paa at lave sig Privatgravpladser, saa at Kirkegaardene blev Fattigkirkegaarde.

Jeg er tilbøjelig til at fraraade, at man søger at rejse Vanskeligheder i al Almindelighed mod denne Tilbøjelighed. I al Fald er det ud fra kristelige Synspunkter vanskeligt at rejse denne Kritik, idet Kirkegaardene i Almindelighed er ganske overordentlig utilfredsstillende.

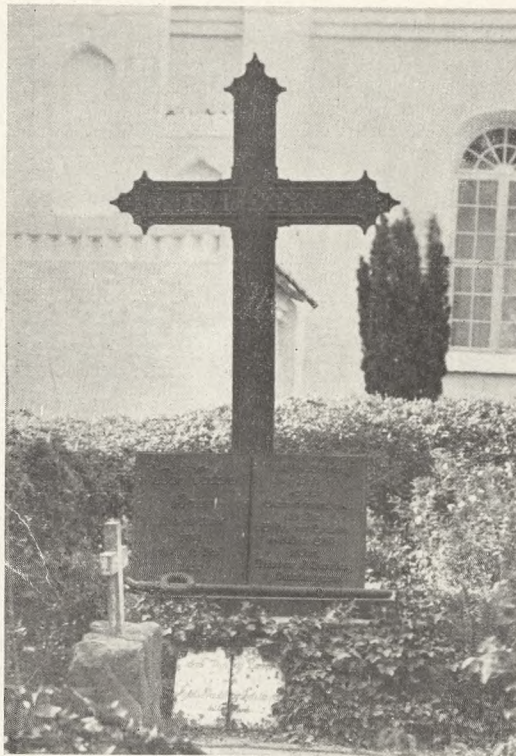
Det æstetiske kan nok gaa, og ofte er denne Fordring mere end tilfredsstillet. Men er der noget Sted i Danmark, hvor der ikke er Gravfred for andre end de meget velhavende, saa er det vore Kirkegaarde. Lovgivning og Regulativer udviser, at den ikke engang varer en Menneskealder, med mindre der kan betales ekstra. Jøderne har vist, at man godt kunde komme i al Fald meget videre, men der er næppe noget Udkomme med Kirkegaardsautoriteter om at efterligne dem. Der oparbejdes et Slags borgerligt Kirkegaardsideal, hvorefter en Kirkegaard skal være en pæn Destruktionsanstalt overfor de Døde og ikke et Sted med Gravfred.

Den kristne Forventning om de Døde er Opstandelse. Det siges ved hver Grav: „Af Jorden skal du igen opstaa“. Det har i Katakomberne været Mening, at den døde Kristen skulde ligge i Fred, indtil vor Herre ved sin Genkomst kalder ham frem af Graven, som det skete med Lazarus i Bethanien. Ordene paa de gamle Grave om at hvile i Fred gjaldt ganske vist Guds Fred, som er noget større end Gravfred, og det gjaldt slet ikke Dødens Fred, thi Døden er en Fjende; men man ønskede ogsaa at være loyal mod Forjættelsen ved at skaffe Gravfred.

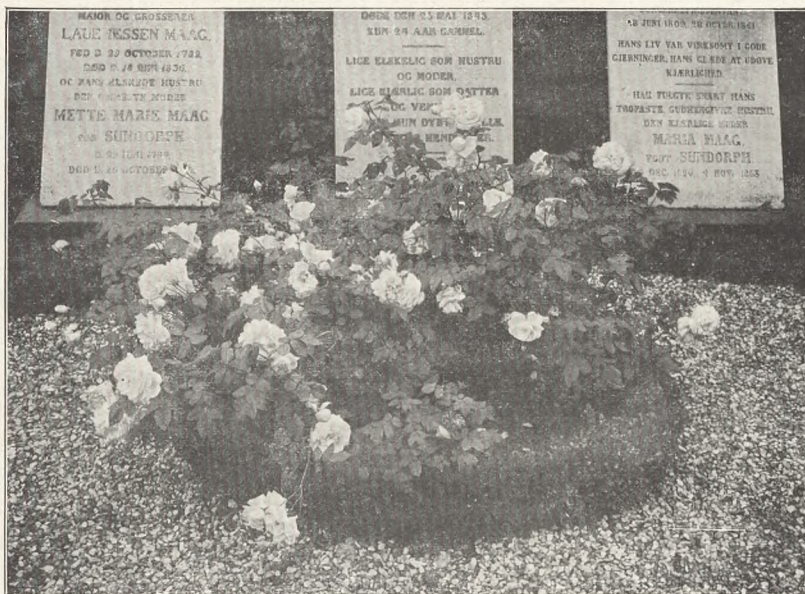
Vi maa erkende, at Gravfred paa ubegrænset Tid vil næppe være til at gennemføre for det hele Samfund. I al Fald ikke, hvis Skikken skal blive ved, at vore Døde skal begraves i Kirkens Gaard. Villahaver op ad en Storstad vil ogsaa være noget meget usikkert. Servituter kan endda ikke blive ved, naar de sprænges af overmægtige økonomiske Forhold. Man synes jo ikke engang at tænke sig at respektere de københavnske Kirkegaarde. Jeg ved ikke, hvad vi i Retning af kristelig Gravfred kunde naa ved Udnyttelse af Jyllands Heder, men et saadant Projekt vil i al Fald føles som Særlingepaafund. Oven i Købet har en Mængde slaaet sig ogsaa religiøst til Rø med Destruktionsanstalten som det egentlig rigtige, idet deres Religion knytter sig til de hedenske Fantasier om Sjælens Udødelighed, hvortil i Hedenskabet netop hørte en Lære om, at det gjaldt om at komme af med Legemet.

Men med alt dette er den kristne Anskuelse til endnu, og jeg ser ikke rettere, end at der gives saa store Muligheder for bedre Fredning end Kirkegaardenes under en Mængde Forhold. Haven synes mig i og for sig ikke den bedste, men i Marken kunde det let gøres, og selv om 60 Aar derefter Ploven fik Lov at gaa hen over Gravene, saa er det da intet imod at grave ned i dem, hugge Kisterne op, partere den Dødes Levninger og putte dem væk, man ved ikke hvordan, – og det maaske efter 30 Aars Forløb, mens Børnene staar afmægtige i at hindre det.

(Teksten fortsættes S. 88).



Biskop Bojsens Gravsted paa Vesterborg Kirkegaard paa Lolland (se Teksten S. 84).



### Gravstedsanlæg.

Nr. 2. Familiegravsted for Grosserer L. Jessen Maag paa Frederiksberg gl. Kirkegaard. Hovedmotivet i Gravstedet er den cirkelrunde Blomstergruppe, som er tilplantet med Roser og indfattet af en lav Buksbomkant. Uden om denne er der Grus. De ensartede Tavler og den enkle Anlægsform giver hele Gravstedet en egen rolig Karakter og en god Stemning.

Vore Kirkegaarde er i den Henseende endnu saa skandaløst organiserede, at de ikke har nogen Ret til i Sømmelighedens Navn at kritisere de andre Begravelsespladser.

Vi maa nøjes med at se at faa Fredningsforholdene paa de private Gravpladser formulerede saaledes, at vi undgaar nye Uanstændigheder.

Og saa kunde vi jo prøve, om vi kunde faa Kirkegaardene saa langt frem, at ingen føler Trang til at hjælpe sig uden dem. Hvor man som ved alle store Byer ikke mere har Kirkegaarde, men hvad man i Norge kalder Gravlunde, maatte der kunne gøres en Del. Da man ophørte at bruge Kirkens Gaard, burde man vist ogsaa have opgivet Navnet, men det hører vel ogsaa til de Ting, som ikke lader sig rette. Saa var det bare ønskeligt, at man saa vidt gørligt indrettede dem, som det sømmer sig i en kristen Kirkes Gaard.

## *Danske Kirkegaarde i 1929.*

Følgende Kirkegaarde er projekteret, anlagt, udvidet eller under Anlæggelse og Udvidelse: Aarhus Vestre, Agedrup, Albæk (indviet 5. Oktober), Asnæs, Aunsø, Brænderup, Brabrand (Lic.: April; indviet 1. December), Birket (indviet 23. Juni), Durrup, Dollerup, Ejby Sjælland (indviet 25. Juni), Ejby Vestfyn (Lic. 8. September), Esbjerg, Faarup (indviet 25. Juni), Farsø, Fredericia (se V. K. 1929, S. 61 ff.), Frederiksberg Søndermark og gamle Kirkegaard (se V. K. 1929, S. 25 og 69 ff.), Frederiksværk-Vinderød (Lic.: Maj), Gentofte Mariebjerg, Gjørding, Grevinge, Hareskov, Herning, Hirtshals, Horsens Nørhule, Hunstrup, Hesselager (indviet 12. Juni), Igløse Kapel, Jernved (Lic.: 5. Oktober), København Vestre, Kerteminde, Kolding, Lemvig, Lihme (Lic.: 26. Marts), Mejlby (indviet 2. April), Ranum, Roskilde Domsogn, Roskilde St. Jørgensbjerg, Roslev (se V. K. 1929, S. 25), Rønne, Strib (Lic.: 8. November), Sjørslev, Skive, Svendborg St. Jørgensbjerg, Strøby, Skjødstrup, Tjæreborg, Thisted Vestre, Taars, Thise, Thurø (indviet 2. Februar), Vejlbj.

Endvidere følgende Kapeller og Krematorier: Aabenraa (Arkitekt *Vig Nielsen*), Aalborg (Krematorium), Frederiksberg Søndermark (se V. K. 1929, S. 69 ff.), Haarslev (Lic.: 20. April), Hirtshals, Hørsholm (Arkitekt *Chr. Borch*, indviet 15. September), Laurbjerg, Nykøbing F. (Krematorium), Roskilde St. Jørgensbjerg (Arkitekt *H. Schmidt*; Lic.: 15. Maj), Sejerø, Strø, Sundby København (Krematorium, Arkitekt *Holger Jacobsen*), Vonge (indviet 13. November). Endvidere opføres der Urnehaller paa Bispebjerg, Frederiksberg gl. Kirkegaard og i Rønne og indrettes Urnehaver paa Københavns Vestre og i Ringsted samt Graverbolig i Sønderborg (Lic.: 15. Juni), ligesom der er udført anselige Sikringsarbejder ved Højerup gl. Kirkegaard.

Følgende Kirkegaardsledere er ansat: *N. M. Nielsen* (Søndermark og Frederiksberg gamle Kirkegaard) 1. Januar, *Chr. Andersen* (Viborg) 1. Januar. Fratraadte er: *Laur. Larsen* (Frederiksberg), *O. N. Munksgaard* (Viborg) og *Pultz* (Ribe) samt afgaaet ved Døden 8. Marts fhv. Graver *Hans Jessen Bendorff* (Esbjerg). Jubilæum er holdt af: Direktør *A. Berg* (København) 25 Aar 2. Februar, (se V. K. 1928, S. 125); Graver *Jerløw* (Assens) 25 Aar 1. April; *Jens Michael Thiesen* (Ruth) 25 Aar 1. April; *Paulsen* (Nykøbing) 25 Aar 27. December 1928; *Kjeller* (Bornholm) 25 Aar 19. December 1928, Inspektør *Chr. Bech Skrydstrup*, 25 Aar 1. December, og *Pihl* (Rønne) 40 Aar 1929. Fra 1. Januar 1929 ophæves Roskilde Ligbærerlaug, og der dannes i Aarets Løb en Forening af Landsbygravere.